

Nr 105.

Av herr **De Geer m. fl.**, om inköp och bibehållande såsom naturskyddspark av ett skogsområde i Örkeneds socken av Kristianstads län.

I nordöstra Skånes skogsbygd, i Örkeneds socken, finnes ett hemman bevuxet med skog av sådan karaktär och sådana egenskaper att området om möjligt genom statligt ingripande borde bevaras helst såsom naturskyddspark eller åtminstone så att dess egenart i möjligaste mån bibehålles under kommande tider.

Skogen består av sällsynt långa, välvuxna granar och furor i sådana dimensioner i övrigt, som knappast annorstädes torde förekomma i sydligare delar av landet. Skogen är i forstligt och botaniskt avseende sådan att dess bevarande framstår som något mycket önskvärt för var och en, som besökt området och studerat de skogliga förhållandena eller enbart betraktat det hela som ett storartat minne från gångna tider.

Ägaren till ifrågavarande skog, hemmansägaren Nils Larsson å Nyteboda, har med stor pietetsfullhet bevarat skogen från ingrepp, som kunde skada dess egenskap av ovanlig, mäktig kvarleva av äldre tiders naturskogar. Årligen besökes skogen å Nyteboda av ett stort antal intresserade skogsmän, botanister m. fl., och det är ett mycket allmänt önskemål att en del av skogen måtte kunna bibehållas utan för stora ingrepp och ändringar i dess allmänna karaktär. Denna önskan bestyrkes bland annat av de uttalanden och intyg, som bifogas denna motion.

Ett område omfattande delar av den mest värdefulla och typiska skogen har uppmätts, kartlagts och värderats. Värderingen har gjorts av överjägmästaren i södra distriktet tillsammans med länsjägmästaren i Kristianstads län. Den uppmätta arealen omfattar 51.77 har och har värderats till 82,552 kronor. Såsom framgår av bilaga till motionen är ägaren villig sälja det ifrågasatta området till staten för 87,000 kronor. Ehuru det erbjudna priset är något högre än värderingen kan ifrågasättas om icke detta något förhöjda pris kunde anses acceptabelt om därigenom det ovanliga skogsområdet kunde bevaras och få kvarbliva utan större avverkningar.

Lämpligaste sättet för skyddande av skogen vid Nyteboda torde vara att det uppmätta och värderade området inköptes av staten d. v. s. av kungl. domänstyrelsen och sedan sköttes på sådant sätt att skogen bibehölles någorlunda efter de regler som gälla för naturskyddspark. En viss mindre avverkning bör dock årligen kunna ske utan att i nämnvärd grad förstöra skogens egenartade karaktär. Denna mindre avverkning torde kunna medföra möjlighet till viss lägre ränta å det kapital, som av staten skulle nedläggas vid här ifrågasatta inköpet. Skulle ej full förräntning kunna erhållas så torde det oaktat ett inköp vara försvarligt. En mindre uppoffring från statens sida är väl motiverad i detta fallet.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen ville besluta hos Kungl. Maj:t anhålla därom att kungl. domänstyrelsen måtte bemyndigas inköpa ett skogsområde om cirka 51.77 har av hemmanet $\frac{7}{32}$ mantal Nyteboda nr 1 i Örkeneds socken i Kristianstads län och att, sedan det inköpta området och skogen av kungl. domänstyrelsen övertagits, detsamma måtte så förvaltas att dess utseende och karaktär i möjligaste mån bibehålles och skogen skyddas mot större avverkningar.

Stockholm den 18 januari 1935.

Arvid De Geer.

Sv. Bengtsson,
Norup.

Sven Persson,
Fritorp.

L. A. Björklund.

Avskrift.

Utlåtande.

Vi undertecknade ha blivit anmodade att uttala oss med anledning av förslag att inköpa ett skogsområde å egendomen $\frac{7}{32}$ mantal Nyteboda nr 1 i Örkeneds socken av Kristianstads län.

Vi känna till, att köpet är avsett att bevara ett bestånd av mera ursprunglig, nordskånsk barrskogskaraktär.

Då vi båda äga ingående, detaljerad kännedom om detta område, och dessutom anse oss väl känna Skånes skogar, våga vi påstå, att skogen ifråga torde vara den förnämligaste som finnes kvar från den tid då storverks- och maste-träd ej fingo avverkas, förrän kronan gjorde anspråk på dem för krigsflottans behov.

Då skogen dessutom erbjuder sällsynt goda möjligheter till studier av barrskogens biologi, på grund av att i den gamla ursprungliga skogen genom tidigare stormfällningar så gott som överallt finnes återväxt, uteslutande naturlig, av olika ålder och under mycket växlande betingelser, synes det oss vara ett verkligt önskemål såväl ur historisk som skogsvetenskaplig synpunkt att bevara denna sista rest av ursprunglig nordskånsk barrskog.

Kristianstad den 13 januari 1935.

Erik Måhlén.

Överjägmästare i södra distriktet.

F. af Petersens.

Länsjägmästare i Kristianstads län.

Avskrift.

Värdering av ett till inköp föreslaget skogsområde av hemmanet $\frac{7}{32}$ mantal Nyteboda nr 1 i Örkeneds socken i Kristianstads län.

Areal. Områdets totala areal utgör 51.77 har, varav 47.28 har produktiv skogsmark och 4.49 har impediment (kärr, mossar och vatten).

Virkesförrådet har uppskattats till sammanlagt 10,540 kbm. och fördelar sig sålunda å följande trädslag och diameterklasser (mätning vid brösthöjd):

Tall och gran 8—22 cm.	2,773 kbm.
Tall 23—37 cm.	2,543 kbm.
Gran 23—37 cm.	2,528 »
Tall 38 och grövre	1,080 »
Gran 38 och grövre	1,024 »
Lövskog	7,175 »
	592 »
	<hr/>
	Summa 10,540 kbm.

Värdeberäkning.

Markvärde.

47.28 har produktiv mark à kr. 40:—	kr. 1,891:—
4.49 har impediment	—

Skogsvärde.

2,773 kbm. à kr. 3:—	kr. 8,319:—
7,175 kbm. à kr. 10:—	» 71,750:— » 80,069:—
592 kbm. à kr. 1:—	» 592:—
	<hr/>
	Summa värde 82,552:—

Erik Måhlén.

Överjägmästare i södra distriktet.

F. af Petersens.

Länsjägmästare i Kristianstads län.

Avskrift.

Under förutsättning att vi erhålla ett pris av 87,000 kronor för det skogsområde tillhörande vårt ägande hemman $\frac{7}{32}$ mantal Nyteboda nr 1 i Örkeneds socken av Kristianstads län, som anges å en av skogsvårdsstyrelsen i länet upprättad karta med undantag av det till Granatorpet hörande markområdet å kartan markerat med gul kantfärg, förklara vi oss villiga att försälja det samma till kronan fritt från gravationer och förklara vi detta anbud vara för oss bindande till den 1 augusti 1935 samt förbinda oss att under tiden icke avverka eller försälja inom området stående skog. Nyteboda den 13 januari 1935.

Nils Larsson.

Bengta Larsson.

Bevittnas:

F. af Petersens.

Länsjägmästare.

Erik Måhlén.

Överjägmästare.

Avskrift.

Då frågan väckts om avsättande som reservat av vissa delar av den Nils Larsson i Nyteboda tillhöriga barrskogen får Lunds Botaniska Förening i detta ärende anföra följande.

Ifrågavarande område utgöres av naturlig barrblandskog, en skogstyp som i Skåne är mycket sparsamt företrädd. Granen befinner sig i Nytebodatrakten vid sin klimatiska sydgräns i vårt land, vilket gör detta skogsområde unikt. Vad tallen beträffar befinner sig densamma i dessa trakter just norr om sin s. k. degenerationszon, varför även detta trädslag inom nämnda skogsområde representerar ett såväl forstligt som botaniskt synnerligen värdefullt studieobjekt. Då därtill kommer att Nytebodaskogen på grund av sin höga ålder och ståtliga utveckling är den ojämförligt förnämsta barrskog av denna typ,

som vi äga i Skåne, är ett avsättande av densamma som reservat av allra största vikt för forskningen. Ur speciellt botanisk synpunkt bör även markfloras sammansättning framhållas, i det att däri ingår några av den skånska florans största sällsyntheter, som t. ex. *Pyrola umbellata* och *Goodyera repens*.

På grund av de forstliga och växtgeografiska problem, som Nytebodaskogen erbjuder och som här bättre än annorstädes kunna vetenskapligt angripas, besökes detta skogsområde årligen av forstmän och botanister från hela vårt land. Lunds Botaniska Förening ber därför att på det livligaste få understödja förslaget att genom statligt ingripande i nuvarande skick för framtiden bevara vissa delar av det Nils Larsson i Nyteboda tillhöriga skogsområdet.

För Lunds Botaniska Förening

Gösta Turesson.

Docent, ordf. i L. B. F.

N. Sylvén.

Fil. d.r., redaktör för L. B. F:s tidskrift.

Tycko Norlindh.

Fil. mag., sekreterare i L. B. F.

Lund den 12 januari 1935.

Avskrift.

Undertecknad, som vid upprepade tillfällen besökt förre nämndeman Nils Larssons i Stora Nyteboda skogsområden, kan som min mening uttala att det i hela Skåne knappast torde finnas något barrskogsområde, av så, för gammal skogskultur, karaktäristiskt utseende, som detta. Jag har där, genom att räkna årsringarna å stubbar efter avverkade träd, funnit att de börjat växa under 1670- och 1680-talen. Det finnes enligt mitt förmenande åtskilliga sådana fortfarande kvar. I all synnerhet furorna nå här en höjd, som ingen annanstädes i hela Skåne. Raka och resliga granar finner man vid deras sida. Dessutom en undervegetation, som på sitt sätt gör sitt inslag i skogsterrängen. Som det under senare tid varit tal om att förvandla ett område av denna skog till naturpark får jag uttala som min bestämda uppfattning, att något lämpligare område torde icke numera stå till buds i vår sydligaste provins.

Det skulle vara synnerligen önskvärt om detta önskemål blev förverkligat, så att man för de efterkommande kunde visa, att även Skåne en gång haft sina barrskogsområden, värda att räkna med. I så fall är det i Nyteboda värt att reflektera på. Dess natursköna läge vid norra stranden av Immelsjön bidrager på sitt sätt härtill. Av alla skogs- och naturvänner nu och för framtiden skulle ett beslut i här angivna riktning hälsas med stor och allmän tillfredsställelse.

Broby den 11 januari 1935.

Pehr Johnson.

Ordf. i Göinge hembygdsförening, ombud för Sv. naturskyddsförening.